

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XLI. Idem a Vniversis Christi fidelibus per Lombardiam constitutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

absolvere nequit, quia inter subditos suffraganeorum, nisi per viam appellationis Archiepiscopus cognoscere nequit, *dist. cap. duo simul, cap. pastoralis, de offic. ordin.* Docent Cæsar de *eccles. hierarch. disput. 5. §. 2.* Barbosa *dist. alleg. 126. num. 22.* Sed adhuc manet non levis difficultas in eo, quod docetur in eodem textu, Archiepiscopum debere ipsum excommunicatum remittere Episcopo, ut ab eo absolvatur, præcipue cum eo casu excommunicatum absolvendum esse ab ipso Archiepiscopo expressè doceatur in *cap. venerabilibus, §. sanè, de offic. ordin. lib. 6.* Sed ut hunc etiam scrupulum amoveamus, tres casus distinguendi sunt. Primus est, cum excommunicatio ipsa ex tenore processus iusta apparet; tunc enim Archiepiscopus tenetur ipsum excommunicatum remittere Episcopo excommunicanti, ut ab eo absolvatur, nec ipsum absolvere valet, cum injuria fieret excommunicatori, si iustè ab eo excommunicatus per alium absolveretur, contra textum in *cap. servetur 11. quæst. 3. cap. cum contingat, de offic. deleg.* Secundus casus est, cum excommunicatio iniusta apparet, quo casu Archiepiscopus excommunicatum absolvere valet, quia nulla fit injuria excommunicatori, cum ipsa excommunicatio manifestam contineat iniustitiam. Tertius casus contin-

git, cum adhuc dubitatur, nec apparet, iusta, an iniusta sit excommunicatio: quo casu potest Archiepiscopus eum absolvere, sed ex honestate debet eum remittere proprio Episcopo, ut ab eo absolvatur, *dist. §. sanè*; quo casu procedit textus in *dist. cap. ad reprimendam*; ubi quia non constabat adhuc de iniustitia excommunicationis, ideo docetur Archiepiscopum Rhotomagensem posse absolvere excommunicatos à Lexoviensi Episcopo, aut eos illi remittere absolvendos. Etiam juxta prædictum casum, in quo subditus suffraganei conqueritur de iniustitia excommunicationis prolata ab Episcopo ex officio, accipiendus est textus in *can. 9. Concil. Vernensis*, ibi: *Si quis ab Episcopo suo degradatus fuerit, & ipse per contemptum postea aliquid de suo officio sine commatu facere presumpserit, & postea ab Episcopo suo corruptus & excommunicatus fuerit, quicumque cum ipso communicaverit scienter, sciat se esse excommunicatum. Quod si aliquis reclamaverit, quod iniustè sit excommunicatus, licentiam habet ad Metropolitanum Episcopum venire, & ab eodem secundum canonicam institutionem dijudicetur: interim suam excommunicationem custodiat. Quem canonem exponit Filescus in *dist. cap. 8. de offic. ordin.**

CAPUT XLI.

Idem ^a *Universis Christi fidelibus per Lombardiam constitutis.*

SI aliquando fortè contingat, quod ab eis, qui auctoritate Apostolica sunt excommunicationi subjecti, nostræ literæ cum salutationis alloquio obtineantur, non propter hoc excommunicationis credatur sententia relaxata, cum per ignorantiam, vel negligentiam, aut occupationem nimiam, vel etiam per subreptionem contingat hujusmodi literas impetrari; sicut in ^b Placentinis nuper dicitur contigisse, qui cum sint propter iniquitatem, quam in Deum, & ejus Ecclesiam commiserunt, excommunicationis vinculo innodati, se quasi absolutos per hujusmodi literas, quas eis pro Templariis misisse dicimur, gloriantur: quamvis non simus memores talium literarum, cum etsi eis jam excommunicatis exhibitæ fuerint, forsan tamen prius fuerant impetratæ. Quocirca universitati vestræ per A. f. m. quat. eos sicut excommunicatos arctius evitetis, donec à suo respiciant errore. In similibus, si quando fortè contigerit, simile iudicium observare.

NOTÆ.

I. ^a *Universis.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub tit. de rescript. cap. 2.* ex qua literam hujus textus restituo.

^b *Placentin.*] Jam enim per annos 1199. temporibus Innocentii III. Grumerus Episcopus Placentinus factiosos hæreticos Placentinos excommunicaverat: & cum adversus eorum impietatem decertans non potuisset eos ad viam veritatis reducere, cum Clero Placentiâ excessit, Cremonamque profectus est, posteaque Innocentius III. Placentinos sæpe sæpius monitos diris censuris involvit, atque Episcopali Cathedrâ privavit die 9. Octobris, anno 1206. ut refert Vghel. *tom. 2. Ital. sacra, fol. 277.* Unde de his literis monitoriis ad Placentinos scriptis agit Innocent. *in præsentis.*

COMMENTARIUM.

EXcommunicatus non solum verbis potest absolvi solennibus, verum & factis, quibus gratiam, & indulgentiam illi facere Prælatum, qui eum absolvere valet, cognoscatur; veluti si Episcopus ab eo excommunicatum postea ad divina officia admitrat, ut Innocentius III. relucit *lib. 2. registr. ibi: Ceterum interrogatus in iudicio coram nobis procurator Gurcen. Episcopi, virum pro excommunicato idem Episcopus se haberet, respondit, quod reverà Salzeburgen. Archiepiscopus excommunicavit Episcopum, & Capitulum 4. feria, & post tertiam, vel quartam diem dedit ipsi licentiam audiendi divina, & ut divinis officiis interesset; quia ipse propter debilitatem manus celebrare non potest, & ex tunc diring libi fecit officia celebrari, & exercuit ea, qua consueverat exercere. Nos autem interloquendo respondimus, quod si res taliter se haberet. Episcopus idem pro absoluto esset habendus. Tria autem potissima signa sunt indulgentiæ, & reconciliationis erga*

erga benemerentes. Primum si à Principe admittantur ad adorationem: secundum, si ad osculum: tertium si cum benedictione, aut salutatione Pontifex illis scribat. De primo indulgentiæ symbolo extat prophanum testimonium Ammiani Marcel. *lib. 15.* ubi de Urficino per admissionem ad purpuræ adorationem reconciliato ita scribit: *Perstringebatur Urficini mentio, ut consiliis rei bellicæ præstantissimi frustra que gravi injuriæ laçessit. Et per admissionem Magistrum, qui mos est honoratior, accito eodem ingressu, consistorium offerretur purpuræ multo quam antea placidius, atque ita ante Principis pedes supplices staterunt.* Cujus adorationis purpuræ mentio extat in *l. 1. Cod. de Comitibus & Tribun. lib. 12. l. 4. Cod. de Consul. l. 1. Cod. de præpos. sacr. cubic. l. 1. Cod. de domestic. & protect. l. 1. Cod. de silent. l. si quis servum 7. Cod. qui militare. l. final. Cod. de Palatin. sacrar. largit. l. 2. Cod. de privil. scholar. l. 1. Cod. de apparit. Præf. Prator. l. 1. Cod. de apparit. Præf. Verb. lib. 12. l. restrinende 6. vers. Ad hæc; Cod. de advocat. divers. judic. l. 2. Cod. de Fabric. lib. 11. plura de ea congesserunt relati à Solorzano de honorariis Senator. num. 316. Lipsius lib. 2. elect. cap. 6. Durantius Casel. lib. 2. var. cap. 16. Salmalius in notis ad histor. August. pag. 319. & 440. Demsterus ad Rosinum lib. 3. antiquit. cap. ult. Salmur. ad Pancirol. 1. part. memorab. tit. 46. Grethferus lib. 1. de cruce, cap. 53. Novarinus 1. tom. elect. sacr. lib. 2. cap. 70. P. Pintus in spicileg. sacr. tom. 1. cap. 40. Illustr. Ramos pro Episcop. Lusit. propof. 2. ad fin. num. 90. Unde Legati Principum cum admittendi sunt ad adorationem pedum*

Pontificis, prius absolvuntur pro tempore legationis, ne ex ipsa admissione absoluti in perpetuum maneat, ut refert Panonitanus in præenti. num. 5. ibi: *Et ideo Papa servat, quod cum adsumt excommunicati Ambassiatores, facit eos prius absolvi. Et explicat à ambassiatâ, reducit eos in pristina excommunicationem.* De absolutione per admissionem ad osculum extat textus disertus in cap. cum olim 12. de privil. ibi: *Tô, licet excommunicatus ab Eugubienf. Episcopo dicaris, tanquam non ligatum admisit ad osculum.* Ubi notavi, & plura de osculo pietatis, & charitatis adduxi in cap. pro illorum. de præbend. Tandem absolutio contingit per benedictionem cum salutatione in litetis excommunicatis missis, cujus formulæ initium illustrat Ferrarius lib. 3. de epistol. Eccles. cap. 2. Unde cum Pontifex absolvere non vult excommunicatum, adjicit eam clausulam, sine salutatione. Innocentius III. lib. 2. epist. 28. ibi: *Potestati, & populis Tarvisinis sine salutatione.* Notavit Cironius lib. 2. obs. cap. 14. & illustrat Dominus Ramos ubi supra, num. 93. Unde si scienter Pontifex in præenti excommunicato scriberet cum salutatione, absolutus crederetur; sed quia per obreptionem clausula illa adjecta credebatur, ideo ait Innocentius, eum absolutum non credi. Sed quia plerunque dubitabatur, an scienter, vel ignoranter Pontifex cum excommunicato communicans, illum absolvere intenderet, ideo statutum fuit in Clement. 1. hoc tit. ut etiam si scienter Pontifex cum excommunicato communicaverit, non ideo eum absolvisse credatur.

CAPUT XLII.

Idem C. S. a Laurentii in Lucina Presbytero Cardinali, Apost. Sed. Legato.

Officii, Et infra: Postremò quaesivisti, utrum is, qui propter plures excessus à pluribus Prælati jus in ipsum habentibus, excommunicationis est vinculo innotatus, & uni Prælatorum de uno tantum satisfacere vult excessu, ab eo sit absolvendus, de quo satisfacere vult eidem; & cum de aliquo non satisfecerit, ab aliis absolutus valeat nunciari. Quia verò super hoc inter scholasticos diversæ sunt sententiæ diversorum, nos ad præsens nulli præjudicare volentes, id solummodo tibi super hoc articulo respondemus, quod supprimenti veritatem absolutio subrepta non prodest; & veritatem intelligens, absolutionem hujusmodi exhibere non debet.

NOTÆ.

^a **S**ancti Laurentij.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 15. & in c. officij, de elect. ubi alias partes hujus Decretalis congeffi.

^b **A pluribus Prælati.**] Posse quem iterum, atque iterum excommunicari, & tunc variis egere absolutionibus, probavi supra in c. cum pro causa.

^c **Subrepta.**] Probavi supra in cap. cum pro causa, & in cap. super eo, de cohabit. cleric.

CAPUT XLIII.

Idem ^a Ferrariensi Episcopo.

Responso nostro postulas edoceri, cum Ferrariens. cives excommunicationis, & interdicti sententiis sint ligati, an liceat tibi viros, & mulieres simul in hebdomada, vel in mense apud aliquam Ecclesiam convocare, quibus prædices verbum Dei, & eisdem ad correctionem inducas. Super quo f. tuæ. respondemus, quod sine D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. V.

Lee 3

scrupulo